Nimi: _____ Päivämäärä: _____ Pisteet: _____

Henkilötietojen suojaaminen ja Oikeutesi

Henkilötiedot, yksityisyydensuojan oikeudet (GDPR, CCPA), tietovälittäjät, evästeet, tietojenkalastelu, VPN:t ja turvallisemmat tilit

HENKILÖTIETOJEN YKSITYISYYS, OPPIMISKATSAUS

TIETOON PERUSTUVA

TUNNE TIETOSI

Mitä kerätään ja miksi

VALTUUTETTU

YKSITYISYYDENSUOJAN OIKEUDET

GDPR- ja CCPA/CPRA-oikeudet

VIGILANT

VIISAAT TOTUTUKSET

MFA, päivitykset ja huijausten tunnistaminen

Tervetuloa! Tämä tehtäväpaketti käsittelee aihetta: maailmanlaajuiset tietosuojastandardit. Tutustut GDPR:n suostumusperusteisuuteen, CCPA:n myynnin kieltoikeuksiin, tietojen minimointiin, levyn täyssalaukseen levossa ja TLS-salaukseen siirron aikana.

TEHTÄVÄMONISTEEN TARKISTUSPISTEET

- [ ] **Osat 1–4: Opi yksityisyydensuojasi oikeudet ja turvalliset tavat.**
- [ ] **Osat 5–7: Ratkaise ristisanatehtäviä ja sanahakuja.**
- [ ] **Osat 8–9: Ratkaise tapaustutkimuksia ja salakirjoitushaaste.**
- [ ] **Osa 10: Tarkista perus- ja jatkotason UKK-sivut.**
- [ ] **Osa 11: Tutustu 10 mielenkiintoiseen tosielämän faktaan.**
- [ ] **Bonus: Nopeat vastaukset -haaste.**

Avaa VPN.comin tietosuojaopas

URL: https://www.vpn.com/fi/kyberturvallisuus/tietosuoja/

Oppimispolkusi: henkilötietojen yksityisyys

- Ymmärrä yksityisyysoikeutesi GDPR:n ja Kalifornian CCPA:n mukaan.
- Opi tunnistamaan, miten tietovälittäjät, evästeet ja sovellukset keräävät henkilötietoja.
- Noudata tietojen minimointia jakamalla vain se, mitä palvelu todella tarvitsee.
- Tee harkittuja valintoja evästebannereissa ja sovellusten käyttöoikeuskehotteissa.
- Pienennä tietojenkalastelun, tietomurtojen ja julkisten Wi-Fi-verkkojen riskiä MFA:lla ja päivityksillä.

TIETOSUOJAOPAS: OHJEET

Vastaa monivalinta- ja tosi/epätosi-kysymyksiin, täydennä aukkolauseet sanapankin avulla, yhdistä määritelmät sekä ratkaise ristisanatehtävä ja sanahaku. Sovella osaamistasi näihin aiheisiin: omien henkilötietojesi suojaaminen. Lopuksi bonustehtävä Nopeat vastaukset.

HENKILÖTIETOJEN YKSITYISYYS JA OIKEUTESI (JOHDANTO)

Tietosuoja on kykyäsi hallita, miten henkilötietojasi kerätään, käytetään, tallennetaan ja jaetaan. Lait, kuten GDPR ja CCPA, antavat sinulle oikeuksia, ja tavat, kuten vahvat salasanat, monivaiheinen tunnistautuminen ja harkittu jakaminen, voivat auttaa pienentämään riskiä.

LUE JOKAINEN TARKISTUSPISTE HUOLELLISESTI JA VALITSE TAI KIRJOITA OIKEA VASTAUS.

Tarkistuspiste 1: Monivalintahaaste

1. Mikä valinta heijastaa parhaiten tietojen minimoinnin periaatetta?

- A. Jaetaan vain ne tiedot, joita palvelu tarvitsee käyttötarkoitukseensa
- B. Täyden käyttöoikeuden antaminen jokaiselle sovellukselle asennuksen helpottamiseksi
- C. Kaikkien vapaaehtoisten kenttien täyttäminen rekisteröitymislomakkeissa
- D. Yhden salasanan uudelleenkäyttö, jotta tilejä on helpompi hallita

2. Mitä vaihetta suositellaan, jos käyttämäsi sivusto ilmoittaa tietomurrosta?

- A. Vaihda salasana ja ota MFA käyttöön, jos sellainen on tarjolla
- B. Käytä samaa salasanaa uudella tilillä
- C. Vastaa tietomurtoviestiin ja kerro PIN-koodisi
- D. Sivuuta se, koska tietomurrot harvoin ovat merkittäviä

3. Mikä on EU:n sääntöjen mukaan pätevä suostumus seurantaevästeisiin?

- A. Merkitsemättömän ruudun aktiivinen valitseminen selkeiden tietojen jälkeen
- B. Valmiiksi rastitetut ruudut evästebannerissa tai rekisteröitymislomakkeessa
- C. Pelkkä sivun selaamisen tai vierittämisen jatkaminen
- D. Sivuston käyttöehtoihin piilotettu ilmoitus

4. Mikä oikeus Kalifornian kuluttajilla on CCPA:n nojalla?

- A. Kieltäytyä tietojensa myynnistä tai jakamisesta
- B. Saada kiinteä korvaus jokaisesta datapyynnöstä
- C. Vaatiakseen minkä tahansa sovelluksen poistamista sovelluskaupoista
- D. Kaikkien yritysten tietojenkeruun estämiseksi kokonaan

5. Mitä VPN pääasiassa tekee, kun yhdistät julkiseen Wi-Fi-verkkoon?

- A. Salaa laitteesi ja VPN-palvelimen välisen liikenteen
- B. Estää verkkosivustoja asettamasta evästeitä
- C. Korvaa MFA:n tarpeen
- D. Poistaa laitteella jo olevat haittaohjelmat

Tarkistuspiste 2: Tosi vai epätosi -haaste

6 Kysymys tf 6

6. Tietosuoja ja tietoturva tarkoittavat samaa asiaa.

- ○ Tosi
- ○ Epätosi

7 Kysymys tf 7

7. GDPR voi koskea EU:n ulkopuolisia yrityksiä, jotka tarjoavat palveluja EU:ssa oleville ihmisille.

- ○ Tosi
- ○ Epätosi

8 Kysymys tf 8

8. VPN:n käyttö estää verkkosivustoja seuraamasta sinua evästeillä.

- ○ Tosi
- ○ Epätosi

9 Kysymys tf 9

9. Vähemmän henkilötietojen jakaminen verkossa voi pienentää tietomurron aiheuttamaa haittaa.

- ○ Tosi
- ○ Epätosi

10 Kysymys tf 10

10. CCPA antaa kuluttajille oikeuden kieltää tietojensa myynti tai jakaminen.

- ○ Tosi
- ○ Epätosi

Tarkistuspiste 3: Avainkäsitteiden täyttö

Lue jokainen alla oleva lause ja täytä aukko oikealla termillä sanapankista.

1. GDPR:n mukaan _____ on annettava vapaasti, täsmällisesti, tietoisesti ja yksiselitteisesti, joten valmiiksi rastitetut ruudut eivät kelpaa.

2. _____ kokoaa tietoja julkisista rekistereistä, sovelluksista ja ostoksista ja rakentaa niistä ihmisten profiileja, joita se myy.

3. Teksti, jossa väitetään paketin olevan pysäytettynä ja pyydetään 'vahvistamaan' korttitiedot, on tyypillinen _____ -yritys.

4. HTTPS auttaa suojaamaan tietoja siirron aikana selaimesi ja verkkosivuston välillä tekniikalla nimeltä _____ .

5. Vain sen verran tietojen jakaminen, mitä rekisteröitymislomake todella tarvitsee, noudattaa periaatetta nimeltä _____ .

6. Oikeus nimeltä _____ antaa sinun pyytää organisaatiota poistamaan henkilötietosi, vaikka poikkeuksia onkin.

SANASTON SANAPANKKI

EVÄSTE KIELTÄYTYMINEN POISTO-OIKEUS SALAUS SUOSTUMUS
TIETOJEN MINIMOINTI TIETOJENKALASTELU TIETOVÄLITTÄJÄ

Kirjoita vastauksesi tähän:

1. **2.**

3. **4.**

5. **6.**

Tarkistuspiste 4: Yksityisyyskäsitteiden yhdistäminen

MÄÄRITELMIEN YHDISTÄMINEN

Yhdistä kukin vasemman puolen sanastotermi oikean puolen oikeaan määritelmään kirjoittamalla vastaava kirjain (A–H) täytettävään kenttään.

☐	1. Oikeus tietojen poistamiseen	A	Kalifornialainen oikeus kieltää yritystä myymästä tai jakamasta tietojasi.
☐	2. Kieltäytymisoikeus (opt-out)	B	GDPR:n mukainen oikeus saada henkilötietosi poistetuiksi poikkeuksin.
☐	3. Tietojen minimointi	C	Pieni selaintiedosto, jota käytetään toimintasi seuraamiseen verkkosivustoilla.
☐	4. Salaus	D	Vapaasti annettu, yksilöity, tietoon perustuva ja yksiselitteinen suostumus.
☐	5. Tietovälittäjä	E	Vain ilmoitettua tarkoitusta varten tarvittavien henkilötietojen kerääminen.
☐	6. Suostumus	F	Väärennetyt viestit, jotka huijaavat ihmisiä paljastamaan tietoja tai kirjautumistunnuksia.
☐	7. Tietojenkalastelu	G	Tietojen sekoittaminen niin, että vain oikean avaimen haltija voi lukea ne.
☐	8. Seurantaeväste	H	Yritys, joka kokoaa ja myy henkilöprofiileja useista lähteistä.

Tarkistuspiste 5: Ristikko

Ratkaise ristikko kirjoittamalla kirjaimia aktiivisiin valkoisiin ruutuihin. Numerot vastaavat alla olevia vihjeitä.

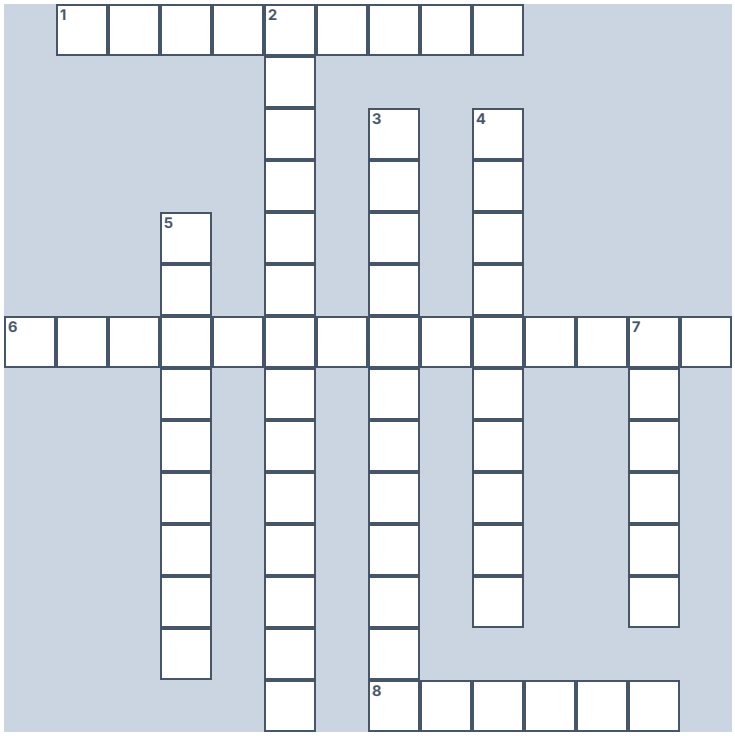

VAAKASUORAAN

1. Vapaasti annettu, täsmällinen, tietoinen ja yksiselitteinen suostumus tietojen käyttöön (9)

6. CCPA-oikeus estää tietojesi myynti tai jakaminen (kaksi sanaa yhdessä) (14)

8. Tietojen sekoittaminen niin, että vain oikean avaimen haltija voi lukea ne (6)

PYSTYSUORAAN

2. Yritys, joka kokoaa ja myy profiileja ihmisistä (kaksi sanaa yhdessä) (14)

3. Oikeus, jonka avulla voit pyytää organisaatiota poistamaan henkilötietosi (12)

4. Tietojen ___: kerätään vain se, mitä ilmoitettu tarkoitus edellyttää (10)

5. Väärennetyt viestit, jotka huijaavat sinut paljastamaan tunnuksesi tai korttitietosi (9)

7. Pieni selaintiedosto, joka voi seurata toimintaasi eri verkkosivustoilla (6)

Tarkistuspiste 5, vaihtoehto: Saavutettavat ristikon vihjeet

Näytönlukijan ja näppäimistön käyttäjät voivat kirjoittaa ristikon vastaukset suoraan alla oleviin tekstikenttiin.

VAAKASUORAAN

1 vaakasuoraan: Vapaasti annettu, täsmällinen, tietoinen ja yksiselitteinen suostumus tietojen käyttöön (9 kirjainta):

6 vaakasuoraan: CCPA-oikeus estää tietojesi myynti tai jakaminen (kaksi sanaa yhdessä) (14 kirjainta):

8 vaakasuoraan: Tietojen sekoittaminen niin, että vain oikean avaimen haltija voi lukea ne (6 kirjainta):

PYSTYSUORAAN

2 pystysuoraan: Yritys, joka kokoaa ja myy profiileja ihmisistä (kaksi sanaa yhdessä) (14 kirjainta):

3 pystysuoraan: Oikeus, jonka avulla voit pyytää organisaatiota poistamaan henkilötietosi (12 kirjainta):

4 pystysuoraan: Tietojen ___: kerätään vain se, mitä ilmoitettu tarkoitus edellyttää (10 kirjainta):

5 pystysuoraan: Väärennetyt viestit, jotka huijaavat sinut paljastamaan tunnuksesi tai korttitietosi (9 kirjainta):

7 pystysuoraan: Pieni selaintiedosto, joka voi seurata toimintaasi eri verkkosivustoilla (6 kirjainta):

Tarkistuspiste 6: Piilotettujen sanojen haku

Etsi ruudukosta 8 piilotettua keskeistä sanastotermiä. Sanat voivat olla vaaka-, pysty- tai vinosuunnassa.

T I E T O V Ä L I T T Ä J Ä C
N Ö I T N I O M I N I M Ä G K
Å Q Y X M X R B P Y V N H A X
D Ä X L T B Z Ö Å N T S L Å J
Q E A D L S Y Z Z M K A I W I
G B F J L V U Y T Ö S F I F U
C A M R C Ö N L Y T T W A U Z
K N N H I O I T E T S Ä V E G
M V M T Z I B L W G Ä P Ä Z U
S I V S U M U T S O U S Å A R
U K I E L T Ä Y T Y M I N E N
A X P P Ö Q J R V I R X W Q W
L W P O I S T O O I K E U S L
A A F Q O M B P X G H R S Z Ä
S K L X K Ä Y Å R L J Ö J K O

SANASTOLISTA

POISTOOIKEUS
KIELTÄYTYMINEN
MINIMOINTI
SALAUS
TIETOVÄLITTÄJÄ
SUOSTUMUS
KALASTELU
EVÄSTE

Tarkistuspiste 6, vaihtoehto: Saavutettava sanaston yhdistäminen

Yhdistä kukin sanahaun 8 sanastotermistä sen oikeaan määritelmään kirjoittamalla kirjain (A–H) tyhjään kohtaan.

SANASTOTERMIT

A. POISTOOIKEUS

B. KIELTÄYTYMINEN

C. MINIMOINTI

D. SALAUS

E. TIETOVÄLITTÄJÄ

F. SUOSTUMUS

G. KALASTELU

H. EVÄSTE

MÄÄRITELMÄT JA YHDISTETTÄVÄT KENTÄT

1. CCPA-oikeus estää tietojesi myynti tai jakaminen (kaksi sanaa yhdessä).

2. Vapaasti annettu, täsmällinen, tietoinen ja yksiselitteinen suostumus tietojen käyttöön.

3. Yritys, joka kokoaa ja myy profiileja ihmisistä (kaksi sanaa yhdessä).

4. Oikeus, jonka avulla voit pyytää organisaatiota poistamaan henkilötietosi.

5. Tietojen ___: kerätään vain se, mitä ilmoitettu tarkoitus edellyttää.

6. Väärennetyt viestit, jotka huijaavat sinut paljastamaan tunnuksesi tai korttitietosi.

7. Pieni selaintiedosto, joka voi seurata toimintaasi eri verkkosivustoilla.

8. Tietojen sekoittaminen niin, että vain oikean avaimen haltija voi lukea ne.

Tarkistuspiste 7: Sekoitettujen sanojen haaste

Selvitä alla olevat kirjaimet paljastaaksesi keskeisiä kyberturvallisuuden käsitteitä ja termejä. Kirjoita vastauksesi annettuihin syöttökenttiin.

1. KOITOOEPUISS
2. TIMIMIINON
3. TIIJLÄTTEÄOVÄT
4. SULAETKAL
5. MENITYTNÄIYKEL
6. UASLSA
7. USUSMSUTO
8. ÄEETSV

Bonustehtävä: Nopeat vastaukset

3 VASTAUSTA JOKAISEEN LUOKKAAN. VOITTAJA ON SE, JOKA TÄYTTÄÄ LISTAN ENSIMMÄISENÄ.

1	Toimia, joihin ryhdyt tietomurron jälkeen			
2	Sovelluksia, jotka pyytävät sijaintiasi			
3	Yksityisyysasetuksia, jotka kannattaa tarkistaa uudessa puhelimessa			
4	Merkkejä siitä, että tietokone on saanut tartunnan			
5	Merkkejä siitä, että viesti voi olla tietojenkalastelua			
6	Syitä päivittää ohjelmistot			
7	Henkilötietoja, jotka kannattaa pitää poissa sosiaalisesta mediasta			
8	Tapoja suojata tilisi			
9	Tietoja, joita sinun ei pitäisi koskaan jakaa			
10	Tilejä, joissa monivaiheinen tunnistautuminen pitäisi olla käytössä			
11	Asioita, joista otat varmuuskopion			
12	Paikkoja, joissa saatat käyttää julkista Wi-Fiä			
13	Asioita, joita teet tietovuodon jälkeen			
14	Yrityksiä, jotka voivat kerätä selaustietojasi			
15	Varoitusmerkkejä sähköpostissa			

Tarkistuspiste 8: Tietosuojan tapaustutkimukset

Hyödynnä oppimiasi käsitteitä alla oleviin tosielämän tilanteisiin.

TAPAUSTUTKIMUS 1: SIVUSTON PYYTÄMINEN POISTAMAAN TIEDOT

Tilanne: Maya, joka asuu Ranskassa, sulki tilinsä ostossovelluksessa kaksi vuotta sitten mutta saa edelleen sen markkinointisähköposteja. Hän haluaa sovelluksen poistavan hänen henkilötietonsa GDPR:n poistamisoikeuden nojalla.

Keskustelukysymys: Mihin toimiin Maya voisi ryhtyä, ja mitä tietoja sovellus voi lainmukaisesti säilyttää?

TAPAUSTUTKIMUS 2: VISAPELISOVELLUS JA LUVAT

Tilanne: Ilmainen persoonallisuustestisovellus pyytää Leolta sijaintia, yhteystietoja, mikrofonia ja syntymäaikaa ennen kuin hän voi aloittaa.

Keskustelukysymys: Mitkä käyttöoikeudet vaikuttavat tarpeettomilta, ja mitä vaihtoehtoja Leolla on vähentää jakamansa tiedon määrää?

Tarkistuspiste 9: Salakirjoituksen purkaminen

Yksityisyydestä huolta pitävät ihmiset pysähtyvät ennen kuin jakavat henkilötietoja verkossa. Käytä alla olevaa kirjain–numero-avainta viestin purkamiseen kirjoittamalla vastaavat kirjaimet tyhjiin kohtiin.

KIRJAIN-NUMERO-SALAUSAVAIN

A=1 B=2 C=3 D=4 E=5 F=6 G=7 H=8 I=9 J=10

K=11 L=12 M=13 N=14 O=15 P=16 Q=17 R=18 S=19 T=20

U=21 V=22 W=23 X=24 Y=25 Z=26 Å=27 Ä=28 Ö=29

1	10	1	20	20	5	12	5		5	14	14	5	14		11	21	9	14

10	1	1	20		22	5	18	11	15	19	19	1

Purettu viesti:

VIHJE: JOKAINEN NUMERO VASTAA KIRJAIMEN PAIKKAA AAKKOSISSA (ESIM. 1 = A, 2 = B, 29 = Ö).

Tarkistuspiste 10: Usein kysytyt kysymykset tietosuojasta, perustaso (Osa A)

Tutustu yleisiin kysymyksiin ja vastauksiin henkilötietojesi suojaamisesta.

Q1: Mikä ero on tietosuojalla ja tietoturvalla?

Yksityisyys on hallintaasi siinä, miten henkilötietoja kerätään, käytetään ja jaetaan; tietoturva on suoja, joka estää luvattoman pääsyn niihin.

Q2: Mikä on GDPR?

EU:n yleinen tietosuoja-asetus (GDPR), jota on sovellettu 25. toukokuuta 2018 alkaen, asettaa säännöt henkilötietojen käsittelylle ja antaa yksilöille oikeuksia tietoihinsa [1].

Q3: Mikä on CCPA?

Kalifornian kuluttajansuojalaki CCPA, sellaisena kuin CPRA on sitä muuttanut, antaa asukkaille oikeuden tietää, poistaa, oikaista ja kieltää tietojen myynti tai jakaminen [4].

Q4: Mitä tietojen minimointi tarkoittaa?

Käytetään vain henkilötietoja, jotka ovat riittäviä, asianmukaisia ja rajoitettu siihen, mikä on tarpeen tarkoitusta varten; käyttäjänä voit soveltaa sitä jakamalla vähemmän [1].

Q5: Mitä sovellusluvat ovat?

Asetukset, joiden avulla sovellukset pääsevät käsiksi sijaintiisi, yhteystietoihisi tai valokuviisi; niiden tarkistaminen ja tarpeettomien poistaminen käytöstä voi rajoittaa tietojen keräämistä [8].

Tarkistuspiste 10: Usein kysytyt kysymykset tietosuojasta, perustaso (Osa B)

Tutustu yleisiin kysymyksiin ja vastauksiin henkilötietojesi suojaamisesta.

Q6: Mitä HTTPS tekee yksityisyyteni hyväksi?

HTTPS salaa tiedot selaimesi ja sivuston välillä, mutta huijaussivustotkin voivat käyttää HTTPS:ää, joten lukkokuvake ei todista sivuston luotettavuutta [10].

Q7: Mikä on oikeus tietojen poistamiseen?

GDPR:n 17 artiklan nojalla voit pyytää organisaatiota poistamaan tietosi tietyissä tapauksissa; oikeus ei ole ehdoton, ja siihen on poikkeuksia [1].

Q8: Mikä lasketaan päteväksi suostumukseksi?

Selkeä myönteinen toimi, kuten merkitsemättömän ruudun valitseminen selkeiden tietojen jälkeen; valmiiksi valitut ruudut, hiljaisuus tai vieritys eivät kelpaa [2].

Q9: Mikä tekee salasanasta vahvan?

Pituus ratkaisee eniten: NIST pyytää sivustoja vaatimaan vähintään 15 merkin pituisia salasanoja, kun salasana on ainoa tunnistautumiskeino, ja sallimaan salasanahallinnat [11].

Q10: Mitä minun pitäisi tehdä tietomurron jälkeen?

Vaihda vaikuttuneet salasanat, ota MFA käyttöön, seuraa tilejäsi ja harkitse maksutonta luottotietojen jäädytystä; IdentityTheft.gov luettelee palautumisvaiheet [9].

Tarkistuspiste 10: Usein kysytyt kysymykset yksityisyydestä, jatkotaso (Osa C)

Tutustu syvällisempiin kysymyksiin oikeusperusteista, evästeistä, seurannasta, tietovälittäjistä ja oikeuksistasi verkossa.

Q1: Vaatiiko kaikki tietojenkäsittely suostumukseni GDPR:n mukaan?

Ei. Suostumus on yksi kuudesta artiklan 6 mukaisesta käsittelyperusteesta; muita ovat muun muassa sopimus, lakisääteinen velvoite ja oikeutetut edut [1].

Q2: Missä GDPR:ää sovelletaan?

EU:ssa sijaitseville organisaatioille sekä EU:n ulkopuolisille, jotka tarjoavat tavaroita tai palveluja EU:ssa oleville ihmisille tai seuraavat heidän käyttäytymistään [1].

Q3: Tarvitsevatko verkkosivustot suostumuksen kaikille evästeille?

Ei aina. Välttämättömät evästeet ovat yleensä vapautettuja, mutta ei-välttämättömät evästeet, kuten seurantaevästeet, vaativat etukäteen annetun pätevän suostumuksen [3].

Q4: Mikä on kolmannen osapuolen seurantaohjelmien yksityisyysriski?

Kolmannen osapuolen seurantaohjelmat voivat seurata sinua monilla verkkosivustoilla kohdennettujen mainosten näyttämiseksi; evästeiden poistaminen ja yksityisyysasetusten säätäminen voivat auttaa [8].

Q5: Mikä on tietovälittäjä?

Yritys, joka kerää henkilötietoja eri lähteistä ja myy ne muille yrityksille; Kalifornian asukkaat voivat käyttää osavaltion DROP-alustaa poistopyynnön tekemiseen [5].

Tarkistuspiste 10: Usein kysytyt kysymykset yksityisyydestä, jatkotaso (Osa D)

Tutustu syvällisempiin kysymyksiin oikeusperusteista, evästeistä, seurannasta, tietovälittäjistä ja oikeuksistasi verkossa.

Q6: Mikä on CCPA:n linkki 'Do Not Sell or Share'?

Yritysten, jotka myyvät tai jakavat tietoja, on yleensä tarjottava "Älä myy tai jaa henkilötietojani" -linkki ja noudatettava kieltäytymissignaaleja, kuten GPC [4].

Q7: Tekeekö VPN minusta anonyymin?

Ei. VPN salaa liikenteen VPN-palvelimelle ja piilottaa IP-osoitteesi sivustoilta, mutta palveluntarjoaja näkee sen, ja evästeet ja selaimen sormenjäljet voivat edelleen seurata sinua [12].

Q8: Miten tunnistan tietojenkalasteluviestin?

Varo kiireellisiä pyyntöjä napsauttaa linkkejä, vahvistaa maksutietoja tai korjata tiliongelmia; ota yhteyttä yritykseen numerolla tai verkkosivustolla, jonka tiedät aidoksi [7].

Q9: Onko julkinen Wi-Fi turvallinen käyttää?

Se voi olla riskialtista. Useimmat sivustot käyttävät salausta, joten tarkista HTTPS, pidä ohjelmistot ajan tasalla ja käytä MFA:ta [10]; VPN voi tuoda lisäsuojaa epäluotettavissa verkoissa [12].

Q10: Mitkä ovat GDPR:n enimmäisseuraamusmaksut?

Vakavimmista rikkomuksista sakot voivat olla enintään 20 miljoonaa euroa tai 4 % maailmanlaajuisesta vuotuisesta liikevaihdosta sen mukaan, kumpi on suurempi [1].

Osa 11: 10 tosielämän tietosuojafaktaa ja havaintoa

Tutustu todellisiin tosiasioihin tietosuojalaeista, tietovälittäjistä, petoksista, tietomurroista ja turvallisemmista verkkotavoista.

1. YKSITYISYYSOIVALLUS

GDPR:ää on sovellettu 25. toukokuuta 2018 alkaen, ja se antaa ihmisille oikeuden tutustua henkilötietoihinsa sekä oikaista ja poistaa ne [1].

2. YKSITYISYYSOIVALLUS

GDPR:n mukaan vakavimmista rikkomuksista voi seurata enintään 20 miljoonan euron tai 4 prosentin maailmanlaajuisen liikevaihdon suuruiset sakot [1].

3. YKSITYISYYSOIVALLUS

Kalifornian CCPA-lain CPRA-muutokset tulivat voimaan 1. tammikuuta 2023, ja ne lisäsivät oikeudet tietojen oikaisuun ja arkaluonteisten tietojen käytön rajoittamiseen [4].

4. YKSITYISYYSOIVALLUS

Kuluttajat ilmoittivat menettäneensä petoksiin 15,9 miljardia dollaria vuonna 2025, kun edellisvuonna summa oli yli 12 miljardia, FTC:n mukaan [6].

5. YKSITYISYYSOIVALLUS

Kaliforniassa asuvat voivat 1. tammikuuta 2026 alkaen pyytää ilmaisen DROP-alustan kautta tietovälittäjiä poistamaan henkilötietonsa [5].

6. YKSITYISYYSOIVALLUS

EU:n tietosuojasääntöjen mukaan ennalta rastitetut ruudut, vaikeneminen tai toimimattomuus eivät ole pätevä suostumus [2].

7. YKSITYISYYSTIETOA

Isossa-Britanniassa sivustojen on annettava sinulle mahdollisuus antaa suostumus kaikkiin evästeisiin, jotka eivät ole ehdottoman välttämättömiä verkkosivustolle [3].

8. YKSITYISYYSTIETOA

GDPR edellyttää, että tietyistä henkilötietojen tietoturvaloukkauksista ilmoitetaan viranomaiselle 72 tunnin kuluessa, jos se on mahdollista [1].

9. YKSITYISYYSTIETOA

NIST:n mukaan sivustojen ei pidä pakottaa salasanojen määräaikaista vaihtoa, vaan uudet salasanat on tarkistettava vaarantuneiden salasanojen listoja vasten [11].

10. YKSITYISYYSOIVALLUS

VPN piilottaa IP-osoitteesi verkkosivustoilta, mutta VPN-palveluntarjoaja näkee silti liikenteesi, joten valitse palveluntarjoaja huolella [12].

Tekniset viitteet ja lähteet

Opiskeluopas ja pulmat perustuvat EU:n, Britannian, Kalifornian, FTC:n, NIST:n ja EFF:n virallisiin yksityisyysohjeisiin.

VIRALLISET JA ASIANTUNTIJALÄHTEET

[1] European Parliament & Council of the European Union. (2016). Regulation (EU) 2016/679 (General Data Protection Regulation). Official Journal of the European Union, L 119.

https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj

[2] European Data Protection Board. (2020). Guidelines 05/2020 on consent under Regulation 2016/679.

https://www.edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/guidelines/guidelines-052020-consent-under-regulation-2016679_en

[3] Information Commissioner's Office. (n.d.). Cookies. ICO for the public.

https://ico.org.uk/for-the-public/online/cookies/

[4] California Privacy Protection Agency. (n.d.). Frequently asked questions (FAQs).

https://cppa.ca.gov/faq.html

[5] California Privacy Protection Agency. (2025). Delete Request and Opt-out Platform (DROP).

https://privacy.ca.gov/drop/

[6] Federal Trade Commission. (2026, March 25). FTC testifies before the Joint Economic Committee on agency's efforts to combat fraud [Press release].

https://www.ftc.gov/news-events/news/press-releases/2026/03/ftc-testifies-joint-economic-committee-agencys-efforts-combat-fraud

[7] Federal Trade Commission. (2022). How to recognize and avoid phishing scams. Consumer Advice.

https://consumer.ftc.gov/articles/how-recognize-and-avoid-phishing-scams

[8] Federal Trade Commission. (2023). How websites and apps collect and use your information. Consumer Advice.

https://consumer.ftc.gov/articles/how-websites-and-apps-collect-and-use-your-information

[9] Federal Trade Commission. (2024). What to know about identity theft. Consumer Advice.

https://consumer.ftc.gov/articles/what-know-about-identity-theft

[10] Federal Trade Commission. (2023). Are public Wi-Fi networks safe? What you need to know. Consumer Advice.

https://consumer.ftc.gov/articles/are-public-wi-fi-networks-safe-what-you-need-know

[11] National Institute of Standards and Technology. (2025). Digital identity guidelines: Authentication and authenticator management (NIST SP 800-63B-4).

https://csrc.nist.gov/pubs/sp/800/63/b/4/final

[12] Electronic Frontier Foundation. (2026). Choosing the VPN that's right for you. Surveillance Self-Defense.

https://ssd.eff.org/module/choosing-vpn-thats-right-you

Vastausavain: Tarkistuspiste 1 – Monivalinta

1 **Tietojen minimointi** MINIMOINTI — **Oikea vastaus: A**

OPETTAJALLE

GDPR:n 5 artikla edellyttää, että henkilötietojen on oltava riittäviä, olennaisia ja rajattuja siihen, mikä on tarpeellista; käyttäjät voivat noudattaa samaa periaatetta jakamalla vähemmän tietoja [1].

2 **Tietomurtoon vastaaminen** TIETOMURTO — **Oikea vastaus: A**

OPETTAJALLE

Tietomurron jälkeen vaihda paljastuneet salasanat, ota MFA käyttöön ja seuraa tilejä; IdentityTheft.gov tarjoaa räätälöityjä palautumisohjeita [9].

3 **Pätevä suostumus** EVÄSTESUOSTUMUS — **Oikea vastaus: A**

OPETTAJALLE

Pätevä suostumus vaatii selkeän myöntävän toimen selkeiden tietojen jälkeen; ennalta rastitetut ruudut ja jatkuva vierittäminen eivät kelpaa [2].

4 **CCPA-oikeudet** CCPA-LAKI — **Oikea vastaus: A**

OPETTAJALLE

Kalifornialaiset kuluttajat voivat kieltäytyä henkilötietojensa myynnistä tai jakamisesta, myös Global Privacy Control -signaalien avulla [4].

5 **VPN-suojaus** VPN-TUNNELI — **Oikea vastaus: A**

OPETTAJALLE

VPN salaa liikenteen VPN-palvelimelle ja piilottaa IP-osoitteesi sivustoilta, mutta evästeet ja selaimen sormenjälki voivat silti seurata sinua [12].

Vastausavain: Tarkistuspiste 2 – Tosi vai epätosi

6 **Yksityisyys vs. tietoturva** YKSITYISYYS — **Oikea vastaus: Epätosi**

OPETTAJALLE

Samankaltaisia mutta eri asioita: GDPR:n 5 artikla asettaa säännöt tietojen käytölle, kun taas 32 artikla edellyttää erikseen turvatoimia [1].

7 **GDPR:n alueellinen soveltamisala** GDPR:N SOVELTAMISALA — **Oikea vastaus: Tosi**

OPETTAJALLE

Artikla 3(2) kattaa EU:n ulkopuoliset organisaatiot, jotka tarjoavat tavaroita tai palveluja EU:ssa oleville henkilöille tai seuraavat heidän käyttäytymistään [1].

8 **VPN:t ja evästeet** VPN:N RAJAT — **Oikea vastaus: Epätosi**

OPETTAJALLE

VPN piilottaa IP-osoitteesi, mutta evästeet, seurantapikselit ja selaimen sormenjälki voivat silti seurata sinua verkkosivustolta toiselle [12].

9 **Vähemmän jakamista** MINIMOINTI — **Oikea vastaus: Tosi**

OPETTAJALLE

Tarpeettomien sovellusoikeuksien poistaminen käytöstä ja vähemmän jakaminen rajoittaa sitä, mitä voidaan kerätä ja myöhemmin paljastaa tietomurrossa [8].

10 **Kieltäytyminen myynnistä tai jakamisesta** CCPA-LAKI — **Oikea vastaus: Tosi**

OPETTAJALLE

Yritysten, jotka myyvät tai jakavat tietoja, on tarjottava selkeä kieltäytymislinkki, kuten "Älä myy tai jaa henkilötietojani" [4].

Sanastoavaimet ja arviointikriteerit

Opettajan arviointikriteeri: Anna 1 piste jokaisesta oikeasta yhdistämisestä (yhteensä 8 pistettä) ja asiayhteystermistä (yhteensä 6 pistettä).

TARKISTUSPISTE 4: VASTAUSAVAIN – KÄSITTEIDEN YHDISTÄMINEN

B 1. Oikeus tietojen poistamiseen	A 2. Kieltäytymisoikeus (opt-out)	E 3. Tietojen minimointi	G 4. Salaus
H 5. Tietovälittäjä	D 6. Suostumus	F 7. Tietojenkalastelu	C 8. Seurantaeväste

TARKISTUSPISTE 3: VASTAUSAVAIN – AVAINTERMIT

1 SUOSTUMUS	2 TIETOVÄLITTÄJÄ	3 TIETOJENKALASTELU	4 SALAUS
5 TIETOJEN MINIMOINTI	6 POISTO-OIKEUS		

TARKISTUSPISTE 6, VAIHTOEHTO: VASTAUSAVAIN – SANOJEN YHDISTÄMINEN

1 B – KIELTÄYTYMINEN	2 F – SUOSTUMUS	3 E – TIETOVÄLITTÄJÄ	4 A – POISTOOIKEUS
5 C – MINIMOINTI	6 G – KALASTELU	7 H – EVÄSTE	8 D – SALAUS

KESKUSTELUMUISTIINPANOT OPETTAJILLE

Avaintermit:
Tarkista, osaavatko oppilaat selittää termit Oikeus tietojen poistamiseen, Kieltäytymisoikeus (opt-out) ja Tietojen minimointi omin sanoin ja antaa jokaisesta esimerkin.

Tapaustutkimukset:
Pyydä oppilaita perustelemaan suosituksensa monisteen tosiasioilla eikä oletuksilla.

Lähteiden arviointi:
Pyydä oppilaita tarkistamaan vähintään yksi väite monisteen lähteistä ja keskustelkaa siitä, miksi luvut, hinnat ja säännöt voivat muuttua ajan myötä.

Tehtäväavaimet ja opettajan muistiinpanot

SANAHAUN RATKAISU

T	I	E	T	O	V	Ä	L	I	T	T	Ä	J	Ä	C
N	Ö	I	T	N	I	O	M	I	N	I	M	Ä	G	K
Å	Q	Y	X	M	X	R	B	P	Y	V	N	H	A	X
D	Ä	X	L	T	B	Z	Ö	Å	N	T	S	L	Å	J
Q	E	A	D	L	S	Y	Z	Z	M	K	A	I	W	I
G	B	F	J	L	V	U	Y	T	Ö	S	F	I	F	U
C	A	M	R	C	Ö	N	L	Y	T	T	W	A	U	Z
K	N	N	H	I	O	I	T	E	T	S	Ä	V	E	G
M	V	M	T	Z	I	B	L	W	G	Ä	P	Ä	Z	U
S	I	V	S	U	M	U	T	S	O	U	S	Å	A	R
U	K	I	E	L	T	Ä	Y	T	Y	M	I	N	E	N
A	X	P	P	Ö	Q	J	R	V	I	R	X	W	Q	W
L	W	P	O	I	S	T	O	O	I	K	E	U	S	L
A	A	F	Q	O	M	B	P	X	G	H	R	S	Z	Ä
S	K	L	X	K	Ä	Y	Å	R	L	J	Ö	J	K	O

RISTIKON RATKAISU

S	U	O	S	T	U	M	U	S					
				I									
				E		P		M					
				T		O		I					
		K		O		I		N					
		A		V		S		I					
K	I	E	L	T	Ä	Y	T	Y	M	I	N	E	N
		A		L		O		O				V	
		S		I		O		I				Ä	
		T		T		I		N				S	
		E		T		K		T				T	
		L		Ä		E		I				E	
		U		J		U							
				Ä		S	A	L	A	U	S		

OPETTAJAN OPAS RISTIKON RATKAISUIHIN

VAAKASUORAAN

1 vaakasuoraan: SUOSTUMUS Vapaasti annettu, täsmällinen, tietoinen ja yksiselitteinen suostumus tietojen käyttöön (9 kirjainta)

6 vaakasuoraan: KIELTÄYTYMINEN CCPA-oikeus estää tietojesi myynti tai jakaminen (kaksi sanaa yhdessä) (14 kirjainta)

8 vaakasuoraan: SALAUS Tietojen sekoittaminen niin, että vain oikean avaimen haltija voi lukea ne (6 kirjainta)

PYSTYSUORAAN

2 pystysuoraan: TIETOVÄLITTÄJÄ Yritys, joka kokoaa ja myy profiileja ihmisistä (kaksi sanaa yhdessä) (14 kirjainta)

3 pystysuoraan: POISTOOIKEUS Oikeus, jonka avulla voit pyytää organisaatiota poistamaan henkilötietosi (12 kirjainta)

4 pystysuoraan: MINIMOINTI Tietojen ___: kerätään vain se, mitä ilmoitettu tarkoitus edellyttää (10 kirjainta)

5 pystysuoraan: KALASTELU Väärennetyt viestit, jotka huijaavat sinut paljastamaan tunnuksesi tai korttitietosi (9 kirjainta)

7 pystysuoraan: EVÄSTE Pieni selaintiedosto, joka voi seurata toimintaasi eri verkkosivustoilla (6 kirjainta)

Sekoitettujen sanojen ja salakirjoituksen ratkaisuavain

Arviointiavain sanaston kirjainsekoitustehtävälle ja Salakirjoitushaasteelle.

SANOJEN JÄRJESTELYN VASTAUSAVAIN

1. KOITOOEPUISS — **POISTOOIKEUS**
2. TIMIMIINON — **MINIMOINTI**
3. TIIJLÄTTEÄOVÄT — **TIETOVÄLITTÄJÄ**
4. SULAETKAL — **KALASTELU**
5. MENITYTNÄIYKEL — **KIELTÄYTYMINEN**
6. UASLSA — **SALAUS**
7. USUSMSUTO — **SUOSTUMUS**
8. ÄEETSV — **EVÄSTE**

SALAKIRJOITUSHAASTEEN AVAIN

"AJATTELE ENNEN KUIN JAAT VERKOSSA"

Tapaustutkimusten vastausavain

A Tapaustutkimus 1: Sivuston pyytäminen poistamaan tiedot

Opettajan ohjeistus

ARVIOINTIOHJE

Opiskelijoiden vastausten tulisi kattaa seuraavat kohdat:

- Tilanneanalyysi: Ranskassa asuva Maya sulki ostossovelluksen tilinsä kaksi vuotta sitten, mutta saa edelleen sen markkinointisähköposteja. Hän haluaa sovelluksen poistavan hänen henkilötietonsa GDPR:n poisto-oikeuden nojalla.
- Suositellut toimintatavat: Vaihtoehto 1: Maya lähettää kirjallisen poistopyynnön ja vastustaa suoramarkkinointia, jonka on tämän jälkeen loputtava; sovelluksen tulisi yleensä vastata kuukauden kuluessa [1]. Vaihtoehto 2: hän peruuttaa ensin tilauksen saadakseen nopeaa helpotusta. Perustelu: poisto-oikeus ei ole ehdoton, joten sovellus voi säilyttää tietoja, joita tarvitaan lakisääteisiin velvoitteisiin tai oikeusvaateisiin [1]. Jos sovellus ei vastaa, hän voi tehdä valituksen tietosuojaviranomaiselleen [1].

B Tapaustutkimus 2: Visapelisovellus ja luvat

Opettajan ohjeistus

ARVIOINTIOHJE

Opiskelijoiden vastausten tulisi kattaa seuraavat kohdat:

- Tilanneanalyysi: Ilmainen persoonallisuustestisovellus pyytää Leolta hänen sijaintiaan, yhteystietojaan, mikrofoniaan ja syntymäaikaansa ennen kuin hän voi aloittaa.
- Suositellut toimintatavat: Vaihtoehto 1: estä sijainnin, yhteystietojen ja mikrofonin käyttö ja tarkista sitten, toimiiko tietovisa edelleen [8]. Vaihtoehto 2: jos sovellus vaatii niitä, valitse toinen sovellus tai poista se [8]. Perustelu: tietovisa tarvitsee harvoin tällaisia tietoja, ja vähemmän jakaminen rajoittaa sitä, mitä voidaan kerätä, myydä tai paljastaa. Leo voi myös tarkistaa käyttöoikeuksia säännöllisesti puhelimensa tietosuoja-asetuksista [8].